

การนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

วันที่รับบทความ	20/02/2560
วันแก้ไขบทความ	30/06/2560
วันที่ตอบรับบทความ	05/07/2560

ประภาพิพย์ อินทรชัย¹ พรทิพย์ มโนดำรงสัตย์²

แอนนา พายุพัทธ์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีมีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันความ(รอบ) รู้คุณค่าคุณธรรม และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านสินค้า ด้านการตลาด ด้านการผลิตด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า)

คำสำคัญ : ตัวแบบประเมินความเสี่ยง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail: paparpit_06@hotmail.com

² อาจารย์ สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

The Use of Risk Assessment Model on Sufficiency Economy to Apply and Enhance Preparedness for the Communities in Thonburi Area to Serve the AEC

Received	20/02/2560
Revised	30/06/2560
Accepted	05/07/2560

Paparpit Intarachai¹ Pornthip Manodamrongsat²
Anna payupat³

Abstract

This research was aimed at using risk assessment model on sufficiency economy to apply and enhance preparedness for communities in Thonburi area to serve the AEC. The sample of this quantitative research included 90 community enterprises. The instrument used was a risk evaluation form based on philosophy of sufficiency economy for sustainable growth of the communities in Thonburi area to serve the AEC. Percentage was used for statistical analysis. The research revealed that community enterprises in Thonburi area had the least risks in sufficiency, logics, self-protection, knowledge and ethics, and AEC (products, marketing, production, customer's needs, product's expansion and distribution).

Keywords: risk assessment model, sufficiency economy, community enterprise

¹ Assistant Professor, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: Paparpit_06@hotmail.com

² Instructor, Dhonburi Rajabhat University

³ Assistant Professor, Dhonburi Rajabhat University

บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) เปรียบเสมือนแนวคิดการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนอยู่บนฐานของความรู้คู่คุณธรรม เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องการคนที่ใช้ทรัพยากรของโลกอย่างพอเหมาะ ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นทั้งต่อตัวเองและต่อผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทและมีสติรับรู้ตลอดเวลา ซึ่งถ้าคุณลักษณะเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของบุคลากรยุคใหม่วิกฤตการณ์ของสังคมและของโลกเรากำลังประสบอยู่น่าจะคลี่คลายไปได้ (วงศ์ ปวรจารย์ และคณะ, 2552, หน้า 247)

การที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องทำให้เกิดเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อไปช่วยให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาย่างยั่งยืน ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยในเรื่องตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรปราการ (วรรัตน์ เขียวโพธิ์, 2557, หน้า 111) พบในเบื้องต้นว่าหากมีการเตรียมการสร้างระบบภูมิคุ้มกันด้วยการเรียนรู้ตนเองร่วมกันของสมาชิกชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักเข้าใจปัจจัยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกวิสาหกิจชุมชนอย่างถูกต้อง แม่นยำ สามารถจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงได้ จะทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านคู่แข่ง ลูกค้า แหล่งเงินทุน และสภาพแวดล้อม สามารถยืดหยุ่นการดำเนินงานได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ในเรื่องการประเมินความเสี่ยงนี้ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) รวมทั้งองค์การธุรกิจขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ใช้การประเมินปัจจัยความเสี่ยงเป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่การกำหนดแนวปฏิบัติป้องกันความเสี่ยง โดยทำการประเมินความเสี่ยงซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการรับมือการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้องค์การสามารถแก้ปัญหาและเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการที่จะขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานและเติบโตได้อย่างยั่งยืน จึงต้องมีการนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงควรทำการศึกษาและขยายผลดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนและรองรับการเข้าสู่ AEC ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกอบการจริงในฝั่งธนบุรีจำนวน 139 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจำนวน 17 เขต ในแต่ละเขตใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 90 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อหาค่า IOC จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม และด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 3 ท่าน

การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบมาตราส่วน (Likert Scale) 5 ระดับที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วไป ทดสอบนำร่อง (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนแล้ววิเคราะห์หาค่า Cronbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.9747

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาสืบค้นผ่านทางเว็บไซต์ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลด้านการประเมินความเสี่ยงตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรีดังกล่าว โดย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามโดยการใช้แบบประเมินความเสี่ยง

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ไม่ได้รวบรวมจากกลุ่มเป้าหมายโดยตรง แต่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ศึกษาจากเอกสาร ตำราวิชาการ บทความ ทั้งแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารต่าง ๆ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลผ่านเว็บไซต์

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ เพื่อนำไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรีเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน แสดงรายละเอียดเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความพอประมาณ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความพอประมาณ

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน	89	98.90	1	1.10	น้อยที่สุด	1	1.10	น้อยที่สุด
2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการทำงาน	87	96.70	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
3. มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกให้ชัดเจน	88	97.80	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
4. มีการกำหนดแผนงานและวิธีมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานของสมาชิก	86	95.60	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
5. คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ	83	92.20	3	3.30	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อยที่สุด
6. สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการฯ	90	100	0	0.00	-	0	0.00	-

จากตารางที่ 1 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความพอประมาณ โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) สมาชิกส่วนใหญ่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการฯ (ร้อยละ 100) 2) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน (ร้อยละ 98.90) และ 3) มีการจัดทำโครงสร้างหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกให้ชัดเจน (ร้อยละ 97.80)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (3 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 3.30 ระบุว่ารายการ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสี่ยงพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (3 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 3.30 ระบุว่ารายการ คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความมีเหตุผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านความมีเหตุผล

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	87	96.70	3	3.33	ปานกลาง	3	3.33	ปานกลาง
2. มีการกำหนดขั้นตอนการผลิตที่ได้มาตรฐาน	84	93.30	3	3.33	น้อยที่สุด	3	3.33	น้อยที่สุด
3. มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ	89	98.90	1	1.10	น้อย	1	1.10	น้อย
4. มีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	89	98.90	1	1.10	ปานกลาง	1	1.10	ปานกลาง
5. สามารถผลิตสินค้าได้ทันเวลา	86	95.60	3	3.30	ปานกลาง	3	3.30	น้อย
6. มีการระดมทุนจากสมาชิกในการดำเนินงาน	57	63.30	23	25.60	น้อยที่สุด	23	25.60	น้อยที่สุด
7. มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก	34	37.80	44	48.90	น้อยที่สุด	44	48.90	น้อยที่สุด
8. มีสถานที่จัดจำหน่ายผลผลิตเป็นของตนเอง	61	67.80	17	18.90	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
9. มีแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบหากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ	69	76.70	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
10. มีวิธีแก้ปัญหาผลกระทบจากสภาพอากาศ	66	73.30	12	13.30	น้อยที่สุด	12	13.30	น้อยที่สุด
11. มีการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ	76	84.40	7	7.80	น้อยที่สุด	7	7.80	น้อยที่สุด
12. มีการเตรียมการเพื่อการแข่งขันกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ	80	88.90	4	4.40	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
13. มีการผลิตสินค้าและบริการใหม่ ๆ อยู่เสมอ	84	93.30	3	3.30	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อยที่สุด
14. มีแผนการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่ปนเปื้อนสารเคมี	76	84.40	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความมีเหตุผล โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ 1) มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการ และมีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (ร้อยละ 98.90)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (44 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 48.90 ระบุว่ารายการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงแต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (44 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 48.90 ระบุว่ารายการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เป็นความเสี่ยงที่มีระดับความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

3. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ ประโยชน์	64	71.10	19	21.10	น้อยที่สุด	19	21.10	น้อยที่สุด
2. มีการแก้ปัญหาการผลิตสินค้าที่มีรูปแบบ/ ลักษณะการใช้ประโยชน์ทดแทนกันได้สูง	77	85.60	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
3. มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึง ถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
4. มีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดี ของสมาชิก	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
5. มีการแก้ปัญหาการผลิตตามคำแนะนำ ของคนทั่วไป	85	94.40	3	3.30	น้อยที่สุด	4	4.40	น้อยที่สุด
6. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี	60	66.70	14	15.60	น้อยที่สุด	17	18.90	น้อยที่สุด
7. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากการขาดแคลน แรงงาน	77	85.60	4	4.40	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
8. มีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาด ของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้า และบริการ	60	66.70	19	21.10	น้อยที่สุด	20	22.20	น้อยที่สุด
9. มีการประเมินความเสี่ยงในการ ประกอบกิจการ	73	81.10	7	7.80	ปานกลาง	7	7.80	ปานกลาง
10. มีการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ของวิสาหกิจชุมชน	83	92.20	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรายการที่ไม่มีความเสี่ยงมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และมีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก (ร้อยละ 95.60)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสียง พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (19 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 21.10 ระบุว่ารายการ มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ และมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสียง แต่เป็นความเสียงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียงพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (19 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 21.10 ระบุว่ารายการ มีการนำรายงานผลทางการเงินไปใช้ประโยชน์ และมีวิธีแก้ไขผลกระทบจากโรคระบาดของพืชและสัตว์ เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ เป็นความเสียงที่มีความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการประเมินความเสียงของวิสาหกิจชุมชนด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเสียงของวิสาหกิจชุมชนด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม

ความเสียง	ไม่มี ความเสียง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสียง			ระดับความรุนแรงของความเสียง		
			มีความ เสียง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสียง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1. มีการแก้ไขวิธีการทำงาน โดยการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ	74	82.20	7	7.80	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
2. มีวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กับชุมชน	75	83.30	9	10.00	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
3. มีการจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	58	64.40	16	17.80	น้อยที่สุด	18	20.20	น้อยที่สุด
4. มีความรู้เรื่องการตลาดและข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า	89	98.90	1	1.10	น้อย	1	1.10	น้อย
5. มีการจ่ายค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการตามมาตรฐานทั่วไป	68	75.60	12	13.30	น้อยที่สุด	13	14.40	น้อยที่สุด
6. มีการจัดสรรผลประโยชน์จากรายได้อย่างเป็นธรรม	78	86.70	5	5.60	น้อยที่สุด	5	5.60	น้อยที่สุด
7. มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้	53	58.90	21	23.30	น้อยที่สุด	22	24.40	น้อยที่สุด
8. มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ	90	100	0	0.00	-	0	0.00	-
9. มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าตลอดเวลา	88	97.80	1	1.10	น้อยที่สุด	1	1.10	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ระบุว่าไม่มีความเสียงในการดำเนินงานทุกรายการของด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม โดยรายการที่ไม่มีความเสียงมากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่

1) มีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ (ร้อยละ 100) 2) มีความรู้เรื่องการตลาดและข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า (ร้อยละ 98.90)

สำหรับระดับเหตุการณ์ของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (21 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 23.30 ระบุว่ารายการ มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้ เป็นเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยง แต่เป็นความเสี่ยงในระดับน้อยที่สุด

ส่วนระดับความรุนแรงของความเสียหายพบว่า วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวนมากที่สุด (22 แห่ง) คิดเป็นร้อยละ 24.40 ระบุว่ารายการ มีการตรวจสอบภายในโดยนักวิชาชีพที่มีความรู้ เป็นความเสี่ยงที่มีความรุนแรงในระดับน้อยที่สุด

5. ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสียหาย			ระดับความรุนแรงของความเสียหาย		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
ด้านสินค้า								
1. มีการพัฒนาตราสินค้าให้เป็นที่รู้จัก	72	80.00	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด
2. มีการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
3. มีการสร้างความแตกต่างของสินค้า ให้เหนือกว่าคู่แข่ง	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
4. มีการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการ และการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย	83	92.20	3	3.30	มาก	3	3.30	มาก
ด้านการตลาด								
1. มีการส่งเสริมการตลาด	81	90.00	4	4.40	น้อยที่สุด	3	3.30	น้อย
2. มีคำสั่งซื้อสินค้าและรายได้เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง	80	88.90	4	4.40	น้อยที่สุด	3	3.30	มากที่สุด
3. มีการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถ เข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น	43	47.80	25	27.80	น้อยที่สุด	23	25.60	น้อยที่สุด
4. มีการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพ มากกว่าราคา	86	95.60	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
ด้านการผลิต								
1. เน้นการผลิตให้มีต้นทุนต่ำกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรม	74	82.20	8	8.90	น้อยที่สุด	7	7.80	น้อยที่สุด
2. มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลด ของเสียให้น้อยลง	80	88.90	4	4.40	ปานกลาง	4	4.40	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

ความเสี่ยง	ไม่มี ความเสี่ยง	ร้อยละ	ระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง			ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง		
			มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน	มีความ เสี่ยง	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
3. มีเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน	51	56.70	23	25.60	น้อยที่สุด	21	23.30	น้อยที่สุด
4. มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า	85	94.40	2	2.20	น้อยที่สุด	2	2.20	น้อยที่สุด
ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า								
1. มีกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า	89	98.90	1	1.10	มาก	1	1.10	มาก
2. มีการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของลูกค้า ในกลุ่มประเทศอาเซียน	51	56.70	18	20.00	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
3. สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว	89	98.90	1	1.10	ปานกลาง	1	1.10	น้อย
4. มีความสามารถในการจัดการระบบขนส่งสินค้า	83	92.20	4	4.40	ปานกลาง	3	3.30	น้อย
ด้านการขยายฐานการผลิต และการกระจายสินค้า								
1. มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตลาด สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	44	48.90	18	20.00	น้อยที่สุด	18	20.00	น้อยที่สุด
2. มีแผนการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน	44	48.90	21	23.30	น้อยที่สุด	21	23.30	น้อยที่สุด
3. มีการจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต	50	55.60	19	21.10	น้อยที่สุด	20	22.20	น้อยที่สุด
4. มีการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าเพื่อเสนอ ผลิตภัณฑ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	41	45.60	24	26.70	น้อยที่สุด	25	27.80	น้อยที่สุด
5. มีการสร้างตัวแทนจำหน่ายสินค้าเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	37	41.10	25	27.80	น้อยที่สุด	26	28.90	น้อยที่สุด
6. มีการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ ในการจัดส่งสินค้าในราคาถูก	70	77.80	8	8.90	น้อยที่สุด	8	8.90	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสินค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน การสร้างความแตกต่างของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง และการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการและการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการพัฒนาตราสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับเท่ากัน (8 แห่ง) ร้อยละ 8.90 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ด้านการตลาด พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพมากกว่าราคา

ส่วนระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น (25 แห่ง) ร้อยละ 27.80 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศได้มากขึ้น (23 แห่ง) ร้อยละ 25.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ด้านการผลิต พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อกีดกันทางการค้า

ส่วนระดับเหตุการณ์ของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน (23 แห่ง) ร้อยละ 25.60 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องเทคโนโลยีในการผลิตสูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน (21 แห่ง) ร้อยละ 23.30 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนมากกว่าร้อยละ 90.00 ไม่พบความเสี่ยงในด้านกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และความสามารถในการจัดการระบบขนส่งสินค้า

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงในเรื่องการเรียนรู้และศึกษาข้อมูลของลูกค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน ในระดับเท่ากัน (18 แห่ง) ร้อยละ 20.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า พบว่า วิสาหกิจชุมชนไม่พบความเสี่ยงสูงสุดในด้านการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการจัดส่งสินค้าในราคายุติธรรม ร้อยละ 77.80

ส่วนระดับเหตุการณ์และระดับความรุนแรงของความเสี่ยง มีความเสี่ยงใกล้เคียงกัน ตั้งแต่ร้อยละ 20.00 ขึ้นไป ในหัวข้อการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต แผนการขยายตลาดสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเข้าร่วมงานแสดงสินค้า เพื่อเสนอผลิตภัณฑ์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการสร้างตัวแทนจำหน่ายสินค้าเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผลให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกอบการจริงในฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง สรุปผลแบบประเมินความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความพอประมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนทั้งหมด ไม่มี ความเสี่ยง ในหัวข้อสมาชิกมีความเข้าใจการทำงานของคณะกรรมการ เพราะเป็นกิจการที่มีขนาดเล็ก จึงสามารถประสานงานกันได้ทั่วถึง

2. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความมีเหตุผล พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการและมีการประมาณการวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เพราะมีการจัดหาวัตถุดิบจากวิสาหกิจชุมชนด้วยกันเอง และบางส่วนมีการปลูกเองในครัวเรือน จึงสามารถผลิตสินค้าและบริการได้อย่างสม่ำเสมอ

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีวิธีการผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและอาชีวอนามัยและมีการผลิตสินค้าที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ดีของสมาชิก เช่น วิสาหกิจชุมชนที่ปลูกผักปลอดสารพิษก็จะไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและวัชพืช โดยใช้แรงงานคนในการกำจัดวัชพืช และใช้ปุ๋ยชีวภาพ

4. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านความ (รอบ) รู้คู่คุณธรรม พบว่า วิสาหกิจชุมชน ทั้งหมดมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในการดำเนินธุรกิจ โดยการขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคายุติธรรม

5. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านสินค้า) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการสร้างคุณภาพสินค้าให้สูงกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีการสร้างความแตกต่างของสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง และมีการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการและการแปรรูปสินค้าให้มีความหลากหลาย โดยเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้เหนือกว่าคู่แข่ง รวมถึงการพัฒนาสินค้าให้มีความหลากหลาย

6. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการตลาด) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการเน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพมากกว่าราคา เพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งผลิตสินค้าที่มีความสดใหม่และปลอดสารพิษ ทำให้สามารถขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ไม่แพง

7. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการผลิต) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อลดข้อกีดกันทางการค้าเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ และไม่มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตมากนัก จึงส่งผลให้สินค้าที่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

8. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า) พบว่า มีกลยุทธ์ในการผูกมัดลูกค้า และสามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีความจริงใจให้กับลูกค้าโดยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทำให้ทราบความต้องการของลูกค้าเพื่อผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และสามารถส่งสินค้าได้ทันเวลา

9. ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสี่ยงด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ด้านการขยายฐานการผลิตและการกระจายสินค้า) พบว่า มีการรวมตัวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อทำหน้าที่ในการจัดส่งสินค้าในราคายุติธรรม เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการโฆษณาและมีค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่จำหน่ายสินค้าไม่สูงมาก รวมถึงมีผู้บริโภคมารับสินค้าจากแหล่งผลิต จึงทำให้ขายสินค้าในราคายุติธรรม

ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับ ธนวุฒิ พิมพ์กี และจันทนา ฤทธิสมบูรณ์ (2557 : 1-21) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นการจ้างงาน ความประหยัด ซื่อสัตย์ และความสามัคคีปรองดองช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พระพัฒน์พิสุทธิ์ อินทวิโร (วงเวียน) (2557 : 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ชาวนา จังหวัดสุพรรณบุรีผลการวิจัยพบว่า เป็นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตภาคเกษตรกรรม โดยการนำหลักการวิธีการต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงให้แนวทางไว้ มาปรับใช้ให้เข้ากับสังคมเกษตรที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมสังคม ศาสนา เป็นต้นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าใจและรู้ถึงปัญหาการทำนาแบบเคมี รวมถึงการเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติในแบบที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถนำตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์และขยายผล และข้อมูลผลสรุปจากการวิจัยครั้งนี้นำไปใช้ในการพัฒนาจุดเด่นและปรับปรุงจุดด้อยของการผลิตและจัดจำหน่ายให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชนในเขตอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. ควรศึกษาการขายสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มประเทศนอกเหนือจากกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. ควรศึกษาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). ระบบสารสนเทศศีกษาทักิจกรรมชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. ค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.smce.doe.go.th>
- ธนวุฒิ พิมพ์กี และจันทนา ฤทธิสมบุญ. (2557). การประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี. วารสารวิจัย มสธ. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (1), หน้า 1-21.
- พระพัฒนพิสุทธิ อินทวิโร (วงเวียน). (2557). การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนชาวนา จังหวัดสุพรรณบุรี (การพัฒนาสังคม). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วงศ์ ปวรจารย์ ไชยะ แซ่มซ้อย พงษ์ธร จริญญากรณ์ และพรพจน์ เปี่ยมสมบุญ. (2552). การพัฒนาศักยภาพในการวิจัยระดับปริญญาตรี ด้วยการฝึกงานเทคโนโลยีสะอาด. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรัตน์ เขียวโพธิ์. (2557). การพัฒนาตัวแบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการบูรณาการความเสี่ยงทางธุรกิจและบริบทของวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.